Год. I. Чацьвер 29 сьнежня 1921 г. № 6.

РАНІЦА

штодзенная, грамадзкая, палітычная і літэратурная газэта

АДРЕС РЕДАКЦЫІ і КАНТОРЫ
Вільня, Вострабрамская № 4, „Hotel Szlachecki" пак. № 2.
Рэдакцыя адчынена што дня, апрача сьвят, ад 11 да 1 і ад 5 да 7 гадз.

Цана нумару 20 марак.
Падпіска на 1 мес. . . 400 марак.
З перасылкай 1 „ . . 500 „
За граніцай ў два разы даражэй.

ЦАНА АБВЕСТАК:
За адзін радок звычайнага друку на 1 стр.—60 м.
ў тэксьце . . . . 75 м.
за тэкстам . . . . 40 м.
Для шукаючых працы на 10 прац. таней.

Беларусы! Усе на выбары, як адзін! Усе на абарону Бацькаушчыны!

АБВЕСТКА.

Аддзел Асьветы пры Ц. К. К. С. паведамляе усіх беларускіх вучыцялеу, што яны у сваім інтэрэсе, як найхучэй павінны зарэгістравацца у Аддзеле Асьветы. Тыя вучыцялі, якія ня могуць самі прыехаць у Вільню, павіны, **зглосіцца** па пошце па анкетныя лісты, і запоуніушы іх прыслаць у Асьветны Аддзел пры Цэнтральным Камітэце Краевай Сувязі: Вільня Ахвярная 4 пак. 2. Рэгістрацыя вядзецца у Аддзеле Асьветы, што дня ад 10 г. раніцаю да г.3-цей на палудні.

Рэдакцыя газэты просіць п. падпісчыкау высылаць у пару грошы за газэту. Калі грошы ня будуць адтрымываца, то высылка газэты будзе затрымана.

Беларуская Прадвыбарная Акцыя.

Беларускі Выбарчы апарат ўжо зусім з'арганізаваны.

Цэнтральны Беларускі Выбарчы Камітэт месьціцца па **вул. Ахвярнай** д. 4; адчынены увесь дзень.

Усялякія інфармацыі выдаюцца дзяжурным.

Акружныя Беларускія Выбарчыя Камісіі ўжо ад тыдня працуюць у **Ашмянах і Камаях**.

Першая выбарчая літэратура разаслана ў вялікім ліку экзэмпляраў.

Выбарчы Камісар п. **Адам Курыловіч**, аб'ехаў асабіста вокругі Ашмянскі і Камайскі.

Агульны настрой люднасьці прыхільны да выбараў.

Сьцьверджана, што шмат адозваў раскінута ўрадам Ластоўскага і партыяй эс-эраў.

Гэтыя дэмагагічныя звароты да народу ня маюць жадных водгукаў.

Выбарчыя сьпіскі на вокругі Ашмянскі і Камайскі аканчацельна зацьверджаны.

Вільня 29 сьнежня.

Рускія старазаконьнікі Браслаўскага павету, маюць куды болей здаровага сэнсу і з'яўляюцца лепшымі палітыкамі, чым нашы беларусы з нацыянальнага камітэту і тыя партыі, якія ўвашлі ў гэты камітэт.

Старазаконьнікі разважаюць так: з Расеей жыць ня можна. Бальшавікі абрацілі ў няволю ўвесь народ, працаваць на сябе там ня можна, бо ўсё—роўна, ўсё, што выпрацуеш, адбяруць, каб карміць цэлую армію камісараў і камуністаў...

Пры такіх варунках толькі саўсім дурны чалавек можа марыць аб далучэньні Беларусі да вымiраючай і гібнучай Расеі. Навет у будучыне, калі-б скончылася панаваньне бальшавікоў старазаконьнікі ня хочуць мець нічога супольнага з Расеей. Жывучы на Беларусі з часоў Кацярыны, яны многа цярпелі ад уціску царскага рэжыму ўзварот яго для іх, разумеецца, ня можа быць пажаданым.

Наконта Літвы старазаконьнікі лічаць, што злучацца з такім маленькім і саўсім слабым гаспадарствам няма жаднага сэнсу. Усё роўна літоўцы будуць у вечнай эканамічнай кабале ў сваіх моцных суседзяў-немцаў. Заняўшы Сярэднюю Літву яны будуць старацца скарыстаць яе для сябе.

Што тычацца немцаў, дык Антанта ніколі ня згодзіцца, каб яны занялі якую-бы ні была тэрыторыю на Усходзе.

Наконта істнаваньня Беларусі, як незалежнага гаспадарства, старазаконьнікі кажуць: сярод беларусаў вельмі мала гаспрадарсьцьвеных людзей. Беларускія дзеячы, арганізацыі і партыі вядуць розную палітыку, сварацца і грызуцца адзін з адным. Яны ня ў сілах адбудаваць дзяржаўную Беларусь. Да гэтага эканамічнае становішча Беларусі, ня гледзячы на яе прыроднае багацьце, пасьля зьнішчэньня ў часы вайны, вельмі цяжкае. Трэба вялікай матэрыяльнай дапамогі, каб наставіць сельскую гаспадарку на ногі, адбудаваць вёскі, адчыніць школы. адкуль-жа-ш селянін возьме сродкі на ўсё гэта?

Хто яму дапаможа?

Застаецца толькі адна Польшча, аб'яднаньне з якой будзе вельмі карыстным для жыхароў Сярэдняй Літвы. „Калі браты палякі — кажуць старазаконьнікі — працягіваюць нам руку, дык мы прымаем гэтую руку са шчырым сэрцам. Мы верым у Польскую Канстытуцыю і верым, што польскі народ, сам працярпеўшы даўгалетнюю маскоўскую няволю, сам цярпеўшы уціск і зьдзек ад царскіх урадьнікаў не захоча нашай нядолі, нашай бяды Мы усе як адзін пойдзем галасаваць у Віленскі Сойм, каб нашы прадстаўнікі выявілі шчырае жаданьне — далучэньне Сярэдняй Літвы да Польшчы, каб нашы прадстаўнікі баранілі ў Сойме нашы інтарэсы старых жыхароў гэтага краю".

Вось як разважаюць людзі са здаровым палітычным вумом.

БЕЛАРУСЫ!

Вашыя выбарчыя сьпіскі, за якія усе мусіце галасаваць як адзін.

Па Ашмянскаму вокругу сьпісак № 6.

1. Аляксюк Павал
2. Тарчэўскі Янка.
3. Карэнда Міхал.
4. Буткевіч Пётра.
5. Камароўскі Фэлікс.
6. Стрыга Аляксандар.
7. Субач Францык.
8. Ганусевіч Ігнат.
9. Родзька Андрэй.
10. Чыжэўская Мар'я.
11. Барчоўскі Язэп.
12. Семян Сьцяпан.

Па Камайскаму вокругу.

1. Шышкоу Васіль.
2. Бэкіш Янка.
3. Міхайлаў Фядот.
4. Цьвілэнь Марцін.
5. Барсукоў Васіль.

Выбарчы Камісар
Адам Курыловіч.

ТЭЛЕГРАМЫ.

ПАЗНАНЬ 28 XII (АВ). Сюды ўчора прыехаў Начальнік Гаспадарства. На вакзале яго віталі прадстаўнікі мяйсцовай ўлады. У катэдры адслужыў імшу ў прысутнасьці Начальніка Гаспадарства, кардынал Дальбар.

У паўдня адбыўся ў Ратушы сход, на якім было шмат народу. Прад гэтым Начальнік Гаспадарства зрабіў вайсковы парад.

МАРСЫЛІЯ 28 XII (АВ). Адбываецца зьезд камуністаў французскіх. На зьезьдзе 350 дэлегатаў. На першым пасяджэньню прачытан ліст 3-га інтэрнацыянала, прызываючы ўсе камуністычныя арганізацыі да падгатоўкі да ўсясьветнай камуністычнай рэвалюцыі.

БЭРЛІН 28 XII (АВ). Учора ўвесь дзень радзіўся кабінэт Жэшы ў справах адшкадаваньня. Урад ня даў пісьменнага адказу Францыі ў гэтай справе але замест таго сёньня выедзе ў Парыж сэкрэтар фішэр з мэтай апошняга паразуменьня з камісыяй адшкадаваньня. Ратэнаў ня будзе прымаць учасьця ў Парыжскіх пасяджэньнях.

ВАРШАВА 28 XII (ВА). Польскі камітэт помачы галодным уцекачом з Расеі хоча арганізаваць у тых днёх сваю дейнасьць у большым маштабе. Дейнасьць будзе выяўляцца ў зборы жыўнасьці цёплых вопратак. Першы транспарт прадуктаў для затрыманых Савецкай Уладай ў дарозе, будзе высланы ў хуткім часе.

За сьветлую будучыну Беларусі, за лепшую долю гаротнага народа, кабеты, старцы, дзядзькі,--усе падайце свой голас у выбары у Віленскі Сойм!

РЫМ 28 XII (АВ). Агэнцыя Стэфані паведамляе: 26 сьнежня ў Рыме міністр спраў заграічных падпісаў гандлёвую ўмову влоско-савецкую:

КАТАВЕЦ. „Obershlicher Kurjer" даведаўся што капіталісты з шлёнзкімі прамыслоўцамі хочуць ўзяць на сябе дастаўку вялікіх транспартаў жыўнасьці з Польшчы для Горнага Шлёнзка

Навакола Выбарау.

Кандыдатскія сьпіскі ў Вільні.

У Вільні выстаўлены 6 кандыдатскіх сьпіскаў дэпутатаў Віленскага Сойму:

№ 1. Сьпісак сувязі прыгародных валадароў і рандатараў (на першым мейсцы п. Пятрусэвіч).

№ 2. Нацыянальнага безпартыйнага выбарнага камітэту. (на першым мейсцу прафэсар віл. унів. п. Парчэўскі Альфонс.

№ 3. Польскага Цэнтральнага Выбарнага Камітэту. (на першым мейсцы архібіскуп Грыневіцкі).

№ 4. Польскага дэмакратычнага выбарнага Камітэту (на першым мейсцы Янка Пілсудскі).

№ 5. Сьпісак „Одродзеньня" (на першым мейсцы п. Л. Хомінскі,

№ 6. Сьпісак P. P. S. Літвы і Беларусі (на першым мейсцы Заштоўт).

Як будзе адбывацца галасаваньне.

Галасаваньне ў Віленскі Сойм адбудзецца 8 студня 1922 г. Пачнецца ў 8 гадзіне на раніцы і без перарыва скончыцца ў 10 гадзіне веч.

Кожны выбаршчык і кожная выбаршчыца падасьць свой голас на выбарнай картцы.

На картцы, якой велічыня, колер і фармат устаноўлены, выбаршчык павінен упісаць толькі нумар выбарчага ліста, на каторы ён аддае свой голас. Гэты нумар можа быць друкаваны, альбо пісаны. Ні якіх іншых надпісаў альбо подпісаў рабіць на картцы ня можна.

Галасаваньне, згодна § 63, выб. арт., будзе адбывацца гэтак: Выбаршчык уходзячы у памяшчэньне, гдзе адбываюцца выбары, падходзе да стала, за якім сядзіць выбарная камісія і кажа свае імя.

Па спраўцы, што гэтае імя ёсьць у выбарчых сьпісках, выбаршчыку дасца канвэрт, ён адходзе ў бок, укладае ў гэты канвэрт прынесеную з сабой выбарную картку і, заклеіўшы, зьвяртаецца да стала і падае канвэрт старшыні камісіі, які апускае яго ў выбарную урну.

Тымчасам сябар камісіі ў выбарных сьпісках робіць адметку, аб тым, што выбаршчык ужо падаў свой голас.

Хто ашукау.

У аднаднёўцы „Biełaruskaja Krynica" ад імені кс. Пятроўскага, надрукована нататкa што яго, ашукаў п. Аляксюк.

Гэта кламства, на якое пэўна кс. Пятроўскі няздольны. 21 сьнежня, раніцай, ад імені паважанага рэдактара, пана Адамовіча, я зьвярнуўся да кс. Талочка з просьбай прыйсьці асьвяціць памяшканьне рэдакцыі. Кс. Талочка, сам адгаварыўся, бо нікуды ня выходзе, але абяцаўся мне пагаманіць з кс. Пятроўскім (яго тады ня было ў хаце), каб ён прышоў сьвяціць памяшканьне.

Назву газэты і адрэс рэдакцыі кс. Талочка запісаў. Увечара да рэдакцыі прышоў кс. Пятроўскі і пакуль чакалі сьвяшчэньніка з ім ня меньш, як з паў гадзіны гаманіў рэдактар.

Гаманілі аб газэце, аб ле напрамку.

Быў яшчэ час кс. Пятроўскаму адгаварыцца і не сьвяціць рэдакцыі.

Але ён гэтага не зрабіў, бо пэўна не хацеў.

Як бачыце не п. Аляксюк, ні пан Рэдактар, а тым балей я, кс. Пятроўскага ашукаць ня мелі намеру.

Калі кс. Пятроўскага хтось і ашукаў—дык гэта ён сам.

Грач.

Хроніка.

Сарваны мітынг П. П. С. Літвы і Беларусі.

У нядзелю 25 сьнежня г. г. у Віленскай салі зьбіраўся мітынг П. П. С. Літвы і Беларусі, склікані Саюзам жалезна-дарожнікаў-спецыялістаў. Сабралася да 2000 асоб. Сабраньне адкрыў і правадзіў п. Годвальд. На пачатку гаварыў дэпутат п. Недзялкоўскі. У сваей прамове ён зьвярнуў увагу, што Горны Шлёнзк, апрача мінэральных багацьцяў, даў нам для працы шмат сьвядомых працаўнікоў, якія цьвёрда трымаюцца пад сваім „чырвоным штандарам"... Пры гэтых словах у салі пачаліся галасныя ўзмушчэньні і ня гледзячы на тое, што прэзыдыум спыняў шум, мітынг быў закрыты.

КАРЭСПАДЭНЦЫЯ.

М-ка Опса.

(Браслаўскага павету,)

Рускія старазаконьнікі ўсяго Браслаўскага, павету, амаль ня ўсе безпартыйныя, парадзіўшыся паміж сабой, пастанавілі прыняць учасьце ў выбарах у Віленскі Сойм і галасаваць за злучэньне Сярэдняй Літвы з Польшчай.

Агітацыя проці выбараў ня мае жаднага ўплыву. Насяленьне лічыць такіх агітатараў сваімі ворагамі і пагражае ім жорсткай расправай.

Ст-ч.

„Одысея" Ф. Аляхновіча.

23 сьнежня гэтага году, вярнуўся ў Вільню пехатой з Коўны рэдактар „Беларускага Звону" п. Францішак Аляхновіч, куды ён,езьдзіў у сваіх асабістых справах. П. Аляхновічу ў Коўне не пашанцавала: Яго ліцьвіны абвінавацілі „у неблаганадзёжнасьці", пасадзілі ў вастрог, а пасьля выслалі" за межы сваей „Рэспублікі" Так сама не пашанцавала яму, на паваротнай дарозе і на тэрыторыі Сярэдняй Літвы: на польскай кантрольнай станцыі Ятылюны, яго не прапусьцілі і адаслалі у нейтральны пас...

Прабіраючыся праз лясы і балоты, п. Аляхновіч разьбіты фізычна і маральна вярнуўся ў свой родны горад „нелягальна".

Стэнаграма З'езду Заходняй Беларусі.

(Глядзі № 1, 2, 3 і 4 Раніцы)

Прадстаўнік ад Слуцкіх паўстанцаў: Я ад імя тых, кат. пер. паўсталі і пайшлі з вінтоўкамі ў руках ваяваць, нізка вам кланяюся, Мы першыя паўсталі проці крывавага жаху Маскоўшчыны каторы быў кінуты на нашу зямлю і пакляліся барацца да апошняй кроплі крыві. Тым беларусам, каторыя ляглі на палёх, пакрытых простым алаўцом, былі так дарагі гэтыя полі што яны паліўшы іх кроўю, склалі на іх свае косткі.

Браты беларусы! А гляньце што робіцца там за рубяжом! Ніякія словы, ніякая чалавечая фантазія апісаць таго ня можа. Там чалавек ня лічыцца з чалавекам, жыцьцё там немагчыма. Браты белерусы! Мы, каторыя пралілі сваю кроў, павінны спадзявацца, што настане сьветлая будучына для нашай Беларусі; мы шчыра ў гэта верым. Для нас няма сумленьня, што надыйдзе шчасьлівая хвіліна, калі мы вернемся да сваіх родных братоў, сясьцёр, бацькоў і мы кажам: мы сягоньня ня будзем змагацца сілай аружжа, але мы працаю рук сваіх зробім болей, чым маглі зрабіць аружжам. Запомнім ўсе партыйнасьці і усякія разнагалосіцы, толькі такой працай мы здабудзем сваю Бацькаўшчыну.

Другі дзень З'езду.

Старшыня: Аб'яўляю другое пасяджэньне Беларускага З'езду начатым

Сягоньня ў аднэй расейскай газэце зьявілася заметка, што 19 віленскіх арганізацыяў не запрошаны на З'езд. З другога боку повінен ствердзіць, што наш З'езд, з'яўляецца беларускім з'ездам і мы рады бачыць усякага, хто хочаць вайсьці да нас і мы сьмела скажам чаго мы хочам і што робім. Але ёсьць рожніца паміж нашымі праціўнікамі. Есьць такія што могуць прыйсьці і шчыра выказаць тут свае думкі, але ёсьць і такія што хочуць увайсьці сюды толькі дзеля таго, каб сарваць З'езд. І эткіх мы дапусьціць ня можам. Намі былі пасл·запр. на зьезд і беларускаму камітэту. Дзеля таго, як старшыня зьезду зрабіў загад запрасіць Нацыянальны Камітэт, хай ён скажа, хто з яго сяброў ня быў дапушчаны на з'езд.

У нас на парадку дня пастаўлены даклады з мейсц.

Слова бярэ доктар Паўлюкевіч.

Др. Паўлюкевіч: Грамадзяце! Я з'яўляюся прадстаўніком Навагрудчыны. Мне даручана перадаць з'езду аб жаданьнях сялянства. Вам ведама, што ня толькі у нашай старане, але і па ўсіх мяйсцох прыфронтовай паласы рабілася шкодная работа ня толькі для нас беларусаў, але і дзеля ўсяе Польскае Дзяржавы. Вам ведама тая палітыка мяйсцовай адміністрацыі, якая рознымі выдумкамі і хітрыкамі сатрапаў уводзіла гнёт над нашым сялянствам. Жандармы і паліцыя часта пераступалі законы рэчы-паспалітай Польскай. Ма быць не ўсякі ведае грубасьць жандармскага кулака, бо няўсюды яго можна бачыць. Але я як прадстаўнік Навагрудчыны, галасна заяўляю, што мы Навагрудчане ня верым, што гэткая палітыка, палітыка адміністрацыі мяйсцовых сатрапаў, з'яўляецца палітыкай і польскага народу

Не! Польскі Народ аб гэтым, ма быць, і ня ведае. І вось я падаю галасны воклік: Польскі Народзе, глянь што ў нас робіцца! Я падаю свой воклік, да польскага народу ў асобе яго лепшага сына Язэпа Пілсудскага, які будучы шчырым дэмакратам стаіць цяпер на чале Польскай Дзяржавы. Мы заяўляем, што мы будзем шчырымі грамадзянамі Польскай Дзяржавы, але мы вымагаемо каб нам былі даны правы нацыянальныя і культурныя. Мы вымагаем, каб зараз жа быў устрыманы зьдзек у нашых вёсках.

Цяперака перад намі стаіць важная пара. Надыходзяць выбары ў Віленскі Сойм. Мы пойдзем на выбары. Мы павінны, як у найбольшым ліку папасьці ў Сойм. Трэба, каб пайшлі туды нашыя лепшыя сыны, каб ня трапілі туды здраднікі, што толькі апрануліся ў беларускую адзежу і вядуць працу ня толькі шкодную для Польшчы, але і для беларусаў. Мы жадаем для свайго народу сапраўднай волі і мы дамагаемся, каб пасьля гэтага з'езду ў нас быў спынены зьдзек і глумленьне. Мы верым, што гэта будзе. Вы, пасьля гэтага з'езду раз'едзецеся па мяйсцох і перадайце ўсім вас сюды прыслаўшым, што польскі народ і яго урад стаіць на абароне нашых інтарэсаў, і што шкодная палітыка мяйсцовых сатрапаў зараз жа будзе спынена. Я прапаную, ад гэтага з'езду паслаць дэлегацыю ў Варшаву, каб тамака на мейсцы, сказаць: аб усіх нашых жаданьнях і дамаганьнях прадстаўніком польскага народу і яго дзяржаўным кіраўніком, Гэта, я думаю, ёсьць пажаданьне ня толькі Навагрудчыны, але і ўсяго беларускага народу. У нас у Навагрудчыне 90 проц. беларусаў і я ня думаю, каб у Навагрудчыне інакш меркавалі, як у Ашмяншчыне, ці ў другіх мяйсцох. Мы усе павінны сказаць, што мы беларусы, дамагаемся сваіх правоў і, што калі мы хочам, каб быць шчырымі грамадзянамі Польскай Дзяржавы, дык і правы свае мы павінны меці. Мы павінны сказаць, што палякі павінны пайсьці нам на сустрэч і далажыць усіх захадаў да выпаўненьня нашых дамаганьняў.

Канчаючы сваю прамову, я прашу—вас быць цьвёрдымі ў сваіх дамаганьнях і калі пачнуцца выбары ў Сойм, выбіраць наськіх людзей, каторыя так сама будуць моцна стаяць на гэтым грунце. У гэтым наша лепшая будучына. У гэтым лепшая доля нашага сялянства.

У гэтым толькі беларускі народ бачыць выхад з той цяжкай нядолі ў якой ён ёсьць да гэтай пары.

(Далей будзе).

Шапка-нявідзімка.

(Сьвяточнае апавяданьне.)

Ня ведаю адкуль я яе здабыў; ці знайшоў дзе, ці папросту скраў... Але толькі што надзеў на галаву—як бачу: быццам мяне і няма...

Цікавая рэч— надзеў на галаву і.. зьнік!

Добра, мяркую, калі так, дык пайду туды, куды ніколі не хадзіў—пайду ў Беларускі Нацыянальны Камітэт, пабачу, што там робяць, чым займаюцца...

Пайшоў на Вострабрамскую, адчыніў дзьверы і вайшоў.

Бачу сядзяць утрох „дзеячы" і пішуць „пастанову".

Аб чым? думаю, трэба паглядзець... нахіліўся і чытаю: „прыймаючы пад увагу 1) што заходне-Беларускія землі, якія адайшлі ад Расеі, штучна падзеляны..."

— Э, думаю, во ў чым справа: Разумею! Хочуць ашукаць беларускі сялянскі народ і потым—марш у Коўна да Ластаўскага.

Скончыўшы пісаць пастанову, „дзеячы" запалілі папяросы і павялі гутарку.

— „Напісаць мы напісалі, а што з гэтага выйдзе? Ці паслухае нас хоць адзін дурань?" спытаў першы.

— „Не бядуй! Нам што—абы грошы!" адказаў другі.

— „Сябры! сказаў трэйці, не спрачайцеся і заўсёды помніце, што мы н абы хто, мы--Беларускі Урад!"

— Вось дурні! падумаў я, „сабраліся ўтрох, ніхто іх не выбіраў, ніхто навет і ня ведае аб іх, а яны лічаць сябе „беларускім урадам"... Вось так праява!"

— „Які мы ўрад, калі нас ніхто ня слухае і ня ведае..., загаманіў першы.

— Не кажы глупства, строга адказаў трэйці. „У нас ёсьць свае часопісі, гэтыя часопісі, пэўне, лічаць нас „урадам".

Дык што-ж? не здаваўся першы.

— Дык маўчы! ужо разсярдзіўся трэйці.

Калі нямецкія маркі атрымаў — дык маўчы!

— Да я нічога, залапатаў першы, але на што галосна кажаш што я нямецкія маркі атрымаў?

Вось будзе бяда, як хто падслухае-Што тады будзем рабіць, а?

— „Не палохайся —тутака нікога няма, а мы свае людзі... Вось лепей бяры пяро ды пішы—я падыктую, цьвёрда сказаў трэйці.

(Далей будзе.)

Рэдактар і Выдавец Вацлаў Адамовіч.

Друкарня „ДРУК", Субач, 2.